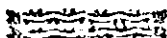

Tsak a' mi van,

A' már egy néhány esztendőktől fogva nagy hi-
rekhöz szokott fülek tsak alig ha minden
órán lassább, de annyival kellemetesebb hangú hi-
rekhez nem fogják szoktatni füleiket. A' hírekre
nézve, ezen minden hírek kútféje Béts már most ép-
pen olyan, mintha az egész Világ alunnék. Az
idő olyan, mintha a' föld gollyobíssa az el-rotha-
dáshoz kívánna készülni; szünetlen való hideg esős
idők járnak éjjel nappal Bétsben, és az itt esme-
retlen sárt már 14 napjától fogva úfszjuk egymás
után. — A' mi külső Levelezőink tsak a' rendki-
vül való termésről, az égésekről, és némely Go-
nosztvők tolvajságairól tudósítanak bennünket. —
Debretzenben bizonyos Afzszonyok fogattattanak-el,
kiknél gyújtogató elzközök találtattanak. Ezek, a-
kár magok, akár mások ingerléséből tselkedték
az efféle Istentelenséget, ha réájok talál bizonyo-
sodni, meg lakolnak. — A' Debretzeni Ref. Kollé-
gyomnak a' mijét le-petséltették vala, T. *Sinay* Ur,
Bétsből lett haza érkezésével a' petséteket mindé-
nünnen le-szaggatta. — A' Debretzenben volt Né-
met Katonák azon nagy égés után, minden paran-
tsolat nélkül a' közelebb való Helységekbe ki-köl-
töztenek, hogy a' rettentő káron meg kesepédett és
fel-zúdult nép miatt valami roszsz következés ne lé-
gyen. — A' Török ágyuk hajókra rakattak, és
vitetnek *Budáról Belgrád* és más Török Várokbá
viszsa a' Békeféség kötés szerint. — Már Oláh Or-
szágban egy Katonánk sintsen, a' mint írják, az u-
tolsó csoport ezen hén. 9 dikén indult ki onnan, és
már az Oláh Országi Hertzeg helyt van *Bukoresztben*.
— — — Minden Basák és Elöljárók kemény
parantsolatot vettének a' Portától, hogy a' Ke-
resztényekkel illendőképben bánnyanak, és senkit
eddig való tselkedetékért tsak meg-le szollittsanak.

Egyedül a' *Bosnyákok* morgalódnak, és a' mint *Likából* írják, *Czetrint* és *Lina Vároit*, a Békesség kötés Izerint nem akarják nekünk által engedni; de e' csak üress nem akar is; mert a' hol a' nagyobbak akarnak, a' kisebbek hibába nem akarnak. — A' következő Ausfr. Belgiumi Helytartó fő Hertzeg *Károly* 20 dikben Prágában Belgiumnak vette áttitát. Még a' *Palatinuson* és *Josef* fő Hertzegen Jövül senki nem érkezett vissza az Udvarba; de a' F. Királynét minden órán várjuk a' fő Hertzegekkel és Hertzeg Alszonyokkal, F. Urunk pedig 4. Okt. váratik. — Minthogy E. délybe bé érkeztek az ott fekvő fegyveresek, a' többi mennek a' magok nyugvó szállásokra, és nagy költöző mozgás van a' fegyvert viselő nép között. — Némely Levelekben azt olvassuk, hogy a' szabadságra bocsátott Pruszszus Katonák megint hivatnának vissza; de nem tudatik mi okra; — mert a' Pruszszus a' Frantzia Procefsusba magát elegyíteni nem akarja, sem a' Spanyol, sem Ausfría; a' minthogy itt Bétsben azt beszéllik, hogy tegnap előtt érkezett volna *Párisból* egy Kurir, azon hírrel, hogy a' Király a' Nemzet-gyűlése által ki dolgozott és eleibe adott *Constitutiot* egészben helyben hagyta és meg erősítette volna. Hogy a' Spanyol ebbe magát nem elegyíti abból tettzik ki; mert az ott lévő Ministret is *Párisból* útozni küldötte. — Egy Frantzia Újságból, mely mindég a' Király mellett irt, és ez a' Titulusa: *L' Ami du Roy* (a' Király Barátja) azt olvassuk, hogy a' Pillnizi Gyűlésben is a' Frantzia Király testvére az *Artésiai* Gróf azt a' feleletet vette volna, hogy a' Nemzeti gyűlésnél munkálódjék a' maga dolgát mennél jobban igazítani, és azzal meg egyezni; mellyekből mindenek azt itélik, hogy a' Frantzia Constituciók meg gyökereszenek, és ott is tsendesség létszen minden órán. — *Pillnitzben* a' F. Tsászár a' szolgáknak 1000 arannyat ajándékozott, a' Szakátsoknak 500 arannyat, a' Kintses Kamarának meg nézésekor *Drezdában* hasonló képpen 500 arannyat ajándékozott.

Kiső Országot illető dolgok.

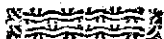
Olasz Országból azt írják, hogy a' Pápa *Tar-*
tománnyaiban nagyon meg szaporottanak az úton
 átló tolvajok: a' *Sárdinai Királynak* jobbágyai pe-
 dig a' *Genus* beliekkal ismét ellenkezni kezdettenek
 a' határ felelőkben.

Frantzia Ország. — Innen most igen kevés új
 történetekkel kedveskedhetünk: de reméllyük, hogy
 a' jövő's következő *Posta* napokon annál több-
 bekkel; mivel ezen napokban ki kellett a' Király-
 nak magát az új *Constitutio* iránt jelenteni. Azt,
 mint bizonyost írják *Párisból*, hogy *Sept. 10* diké-
 nek dél utáni 3 óráig igen nagy tsendeséggel vár-
 ta volna a' nép, hogy a' Király az új *Constitutiot*
 ezen az napon esküvése által el-fogadja: de még
 ekkor semmi a' dologból nem lett vólt: sőt egy bi-
 zontalan hír igen váratlanul furotta bé az egész vá-
 rost; melly szerint a' Király csak e' következő
 fel-tételek alatt akarná a' *Constitutiot* el-fogadni és
 esküvéssel meg-erősíteni. — Ha a' *Catholica Val-*
lás és a' *Monárkhia* meg tartatnak. — Ha a' 3 eszten-
 dőktől fogva véghez vitetett bűnös tselekedetek meg
 büntettetnek, és a' bűnösök bé zárattatnak; — Ha
 az el költött pénzről szám adattatik; — Ha a' Klú-
 bok semmivé tétetődnek; — Ha a' *Nemesség* és
Papság illendő változásokkal vissza állittatnak; —
 Ha a' *Taná's* székek vissza tétetnek — minden em-
 bernek személyes szabadsága helyre állittatik; —
 Végre, ha azok, kik az *Exekutiva* hatalmot ed-
 dig gyakorolták, szám adásra elő vonattatnak. —
 Ez ugyan csak bizonytalan hír: és a' jövőndő te-
 heti igazzá is, nem is. — — Más *Levelek* szerint
Sept. 13 d kán bizonyosan ki jelentette a' Király az
 új *Constitutiot* illető maga meg határozását. —
 Az *Aristokratikusok* állhatatosan hiszik azon el-jö-
 vendő valóságot, mellynek közel létét az utzákra
 ki ragasztato következő jelentésekkel akarták
 előre nyilvánvalósá tenni: — A' ki-aggatott
 jelentő-tzéduláknak homlok írása ez vólt. — —

„Theátrum a' Nemzeti Gyűlés palotájában. — Jelen-
 tetik mindenknek, hogy a' jövő hónapnak kezdetével
 a' Komédiázásnak ezen Játék által: A' meg-szabadit-
 tatott Frantzia Ország Szomorú Játék 5 fel-voná-
 sokban, *Artésiai és Condei Uramék* által — vége
 fog szakasztatni. Ezen játékot nyomba fogja kö-
 vetni e' következő: A' ki-vándorlott Frantziák
 Parisban. Egy nevettséges Opera egy fel-vonásban,
 V. Gróf *Alrabó* által, a' *Bouille* Musikájával. *Bé-
 rekesztő játék* léfzen egy *Bender* által komponálta-
 tott Ballét: mellyben a' leg híresebb tántzosok fog-
 nak elő jöni. Íleg jelennek ezen játék néző helyen
 Jók külső *Hataimasságok*. A' *Liberiások*nak nem en-
 gedtetik bé menetel, ha mingyár akármi sokat szet-
 nének is. — Vig mulatást. — — Midőn ezeket
 már írnök, éppen akkor vészünk egy hiteles Német
 Országai Levelet (Státsrél. 114.) melly mindenknek,
 kik a' Frantzia dolgoknak ki-menetelét látni kíván-
 nyák, nagy részint eleget fog tenni. Ez szerint ki-
 jelentette a' Király a' Frantziáknak új Constitutio-
 ja iránt való maga meg határozását, és a' *Justie*
Ministertől egy Levelet küldvén Sept. 13 dikán a'
 Nemzeti gyűlés elejébe, a' következő szavak ál-
 tal tette-ki ebben el-végzett akarattját:

„Uraim! — Az előmbé terjesztetett új Consti-
 tutiot jól meg-fontolva kereszttül olvastam: én azt
 el-fogadom, és bé fogom töltetni. Ennyi magam
 ki jelentése más időben elégséges lehetett volna; de
 a' Nemzet hazna kötelelségemmé téfzi, 's magam-
 is által látom, hogy indított-okaimat elő számlálni
 mostanában tartozzam. — Már Uralkodásomnak
 kezdetében kívántam el-törteni a' vizfsza-éléseket, 's
 hogy a' közönséges értelmet tettem légyen vezetőmnek,
 Uralkodásomnak minden Aktái ki-mutattyák. Sok
 okok, különösön pedig a' Status kintsének Uralko-
 dásom' kezdetében való állapotya, így szintén a'
 ma nevezetes (Amériikai) háboru által okoztatott le-
 irhatatlan költségek, a' Státusnak jövedelmei és
 szükségéi között igen ki tettő egyenetlenséget okoz-
 tanak. Minden eszközoeket elő kívántam keresni,
 hogy

hogy ezen rosznak ellene álhassok. Azt, hogy a' népnek boldogságát állandó fundamentomra helyhezithessem, és a' kezemben lévő hatalmat változhatatlan régulák alá vethessem, magam ki-rajzolván, bé töltésére ennek, a' Nemzetet magam körül öfzve hivtam. A' Státusnak az óta történt minden változásai alatt-is, ezen indulatomat változhatatlannul meg tartottam. Minekutánna Ti, a' régi rendtartásokat el törölvén, azoknak helyébe másokat állítani el-kezdettétek, én azt sem várván, hogy munkásokat tökéletesen el-végezzétek, és az egészfézet előmbé terjeszfétek, már munkátoknak egy részét előre meg erősfíttem, a' nélkül hogy az egészfézet meg-ítélhettem volna. És ha szintén a' rendeletlenségek, mellyek minden Státus-béli változásoknak követő társai szoktanak lenni, nem kevés sziv-béli szomorúságot okoztanak-is nékem: tsak ugyan mindég hízeltedtem magamnak azon remén-séggel, hogy a' Törvény egy ujj Hatalomnak kezében, ismét vizsgálja fogná el vesztett erejét nyerni, és valamint Ti munkátoknak végéhez közelítenétek, éppen ilyen mértékben fogják minden napok a' Törvényeket jobban-jobban tiszteltetni, melly nélkül soha egy nép is, sem szabad, sem pedig szerentsés nem lehet. Sokáig tápláltattam ezen reménség által: és tsak azután változott meg indulatom, midőn ezen reménségtől magamat el hagyatadni szemlélttem.

„Jusson eszébe tsak mindeneknek az a' szempillantás, midőn én Párist ide hagytam. Már ekkor a' Constitutio a' maga végéhez közelített, 's még-is a' Törvényeknek ereje naponként kifisbedett. A' helyett hogy az értelmek egyesedtenek és erősfödtenek volna, sok részekre oszlottanak, és tsak a' nagyra hajtók tanáltanak kedvet. Az irásokban való ki-botsátkozás rend-kivül való vala. Semmi néni Hatalom már nem tiszteltetett. A' közönséges meg egyezésnek semmi ismertető jelét nem tapasztalhattam azon Törvényekre nézve, mellyeket minden-féle erő nélkül valóknak, és bé nem töltettek.

tetteknek lenni szemléltetem. Meg kell vallanom, hogy ha ebben az idő pontban tettétek volna előmbé a Constitutiót, nem gondolhattam volna, hogy a' népnek jóva, mint magam viselőtemnek egyetlen egy línor mértéke, azt el fogadnom meg engedhessé. Már akkor csak egy indulatom vala, és ez az egy fel-tétele: hogy minden Párttótól magamat elvonván, ki tanulhassam, mi legyen a' Nemzetnek valóságos kívánása.

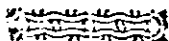
„Azoknak az indított okoknak, mellyek engem akkor vezettek, nincs a' mai napon semmi helyek. Az időről fogva minden bán, bajok, és vilzsa élések. Titeket éppen úgy érdekeltének, valamint égemet. Előszözen ki nyilatkoztattatok, hogy a' rendet vilzsa állítani, valamint én, úgy akartátok. Szeméteket a' fezyveres nép' rozsz fenyítékére is reája fordítottátok. A' nyomtatás-béli vilzsa élésnek elejét venni, szükségesnek lenni általlátátok. Munkátoknak meg vizsgálásakor sok ollyas dolgokat az ez után is elrendelhetendő Artikulusok közzé iktattatok, mellyeket előbb a' Constitutioba tettetek volt bé. Már a' nép kívánása felől nintsen semmi kétségem tovább; egyfizeribe világosságra jönni láttam azt a' Ti munkátokhoz való ragaszkodása, és a' Monárkhiai Uralkodás formájá' fen tartá'ának kívánása által.

„Én tehát a' Constitutiót el-fogadom; és igérem; hogy azt belőlről az általa nékem adatott hatalom általl bé töltetni, kívülről pedig minden ellen való törekedés ellen általmazni fogom. Tudtomra esvén, hogy a' népnek nagyobb része ezen Constitutióhoz ragaszkodik, jelentem hogy azon segittségről, mellyet magamnak ezen munka iránt kívántam volt, egészfzen le mondok, 's mivel csak a' Nemzetnek tartozok számolni, senkinek sem lehet, én magam erről tökéletesen le mondván, semmi jussa a' penaszra.

„Csak ugyan az igazsággal ellenkeznék az, ha azt mondanám, hogy a' Törvényeknek bé töltetésére és az Adminisztrációjára meg-kívántató elegendes erőt,

erőt, melly minden indító okokat egészen magában foglalna, és az egyenséget ilyen nagy Ország-
nak minden részeiben fenntarthatná, jól által lát-
tam. És mivel az értelmek ez iránt külömben is
megoszolva vagynak; tehát én is meg egyezek benne,
hogy engedjük esztet proba és tapasztalás által el-
váltatni. Ha én a' reám bízott eszközöket igaz szívűséggel el-
követtem, már minden szemre vetéstől szabad leszek; a' Nemzet pedig élhet az u-
tán a' Constitutio által nálla meg hagyatott eszköz-
ökkel. De, Uraim! a szabadságnak meg-erősítte-
sére, a' Constitutionnak állandóvá való tételére, és
minden Frantziának boldogittására olly haszon ke-
resések jönnek öszve, mellyeket hogy elérhessünk,
meg edgyezett erővel kell rajta munkálódnunk. E-
zen hasznok a' Törvényeknek tisztelésében, a' rend-
nek vizsgálásában 's minden Polgároknak egy-
gyenségében tanátnak fel. Azoknak a' Frantziák-
nak, kik a' Constitutionnak bévétele után egy Tör-
vények alatt élnek, csak azokat kell ellenségeiknek
tartani, kik ezeket a' Törvényeket által hágják. Az
egyenetlenség és az Igazgatás nélkül való törvénytelen
élet, csak egyedül a' mi ellenségünk. Ezek ellen fo-
gom szegezni minden erömet. Szükség, hogy Ti is,
maradékaitokkal egytembe, nyomoson segítség-
gemre légyetek; hogy a' Törvény, mindeneket, a'
kik ötet követik, a' maga általma alá vegye; hogy
azok, kik az üldöztetéstől való félelemből hazájo-
kat el hagyták bizonyosokká tétessenek, hogy ha-
zájokba vissza térvén, nyugalomra és bátorságra
fognak itten tanálni. Hogy pedig végre minden gyü-
lölség és üldöztetés el temetődjék, és azok a' lo-
notok, mellyek minden Status béli Revolutziot követ-
ni szoktanak, enyhüllyenek; hogy a' Törvény mái
napon el kezdődjék forma szerint bé tölhödni: felej-
tsünk el minden meg törtenteket, és egyezzünk meg
azon, hogy minden panaszokat és üldöztetéseket, mel-
lyeknek csak eredete ezen Status béli Revolutzio lo-
het, egy közönséges meg bocsátással felejtsünk el.
Itt nem szóllok azokról, kik a' nekem való kedve-

zésből hibáztanak; mert vallyon bünösöknek tarthatyátok e' magatok ezeket? — a' mi pedig azokat illeti, kiknek vétkes tselekedeteikben Izzemlyemnek valami meg bántatását vehettem eszembe, mellyért a' Törvények szerint való büntetést magokra vonhatnák, ezek iránt belső érzékenységem adja tudtomra, hogy én minden Frantziáknak Királya vagyok. „ — *Páris, 1791. — 13 dik Sept.*

Lajos.

A' Király' ezen jelentő Levelének alján, még e' következő szavak is olvastattak: — *P. S. Uraim! azt gondolom, hogy helyes lesz a' Constitutiót azon helyen elfogadni, a' mellyen készítették, e' végre holnap dél tájban a' Nemzeti Gyűlésben meg fogok jelenni.*

Utolsó jegyzések.

Itt azt haljuk, hogy ő Felsége 13 Ministereket nevezett volna, kiknek a' Sz. *István* nagy Keresztes Rendjét fogná adni. — A' *Budai* Ó Vallásnak igen nagy sziveséggel viseltettek az ott öszve gyűlt Ref. *Synodus*hoz tartazók eránt, ingyen szállást adtanak sokaknak ezek közzül, és Felebaráti Szeretettel viseltetnek ezek eránt. — 2-dikban volt az Augustána vallású Atyafiaknak 13-dik ülésük Pesten. Egy fő *Confistorium*nak felállítása eránt tett ítéletek és végzések fontoltattak itt meg, és az elegyes *Deputatio* a' Ref. való edgyesülésem munkálódott, és vetélkedett. Adjon Isten edgyesületet, és békeséget: ez a' kettő a' leg-főbb kints a' Hazafiak között. — A' *Commercialis* és a' *Litteraria* Orizágos *Deputatiok* még edgyütt vagynak és munkálódnak, a' többi *Deputatiok* nem tudatnak, mikor gyűlnek öszve.

Költ. Bétsben Septembernek 27-dikén 1791.